

*„Azok az én barátaim, akik az Ideált keresik meg...
és mindig fel fogják ismerni egymást”
(Liszt Ferenc)*

„... CSUPA, CSUPA ÉLET”

Fülei Balázs zongoraművész tavaly végzett a Zeneakadémián. Diplomahangversenyén színültig megtelt a Nagyterem. Azóta rengeteg helyen járt, bemutatkozott a New York-i Carnegie Hallban, valamint Sydney-ben, Shenzhenben, és több európai nagyvárosban. A következő hónapok is mozgalmasan telnek majd, áprilisban szólóestet ad Pozsonyban, nyáron Franciaországba hívták koncertezni, ősszel pedig Kínába indul szólóturnéra.

Fotó: Schiller Kata

- Egy hegedűs vagy fuvolás erősen kötődik a hangszeréhez, Ön viszont minden alkalommal más és más hangszeren játszik. Ez nehezíti a dolgát?

- Nem feltétlenül. Nekünk, zongoristáknak barátságot kell kötünk egy-egy estére az adott hangszerrel. Fel kell mérni, hogy mire képes, és hogy én mire vagyok képes, vele. Egy kevésbé jó zongorán is lehet úgy játszani az arányokkal, a billentéssel, hogy a lehető legjobban szóljon.

- Otthon milyen zongorája van? A lehető legjobb?

- Nem, a „lehető legjobb” - ha létezik olyan - egy vagyomban kerül. Egy kicsi, öreg zongorám van, hűségesen szolgál, nagyon jól működünk együtt. Egyébként háromféle zongora létezik, az egyik a segítőkéz, ami olyan, mint egy kegyes szolgál, bármit óhajtok, azonnal teljesíti, sőt sokszor még segít is, külön kérés nélkül. Aztán van a kompromisszumkész típus, amivel több-kevesebb idő elteltével barátságot lehet kötni, és van a folyton ellenkező zongora, amelyik szinte soha nem hajlandó megtenni azt, amit én szeretnék. Ilyenkor rengeteg energiám megy el azzal, hogy egy-egy rendes hangot kihozzak a hangszerből.

- Melyik volt az első zongora, amelyikkel sikerült összebarátkoznia?

- Alighanem az otthoni kis orosz pianínó. Még ma is azon gyakorolok, ha hazautazom a szüleimhez. Kiskoromtól kezdve foglalkoztatott a zene. Öt-hat évesen anyukám segítségével megtanultam a kottából leolvasni a hangokat, majd magam bogarásztam. Emlékszem, hogy a „Hazatérő vidám földművest” és más darabokat játszogattam. Egészen borzalmas, saját kreálmányú ujjrendek rögzültek bennem akkor, később a zeneiskolában nehezen sikerült leszoknom róluk.

- Úgy tűnik, a tanárainak azért sikerült ezt korrigálniuk. Azt mikor döntötte el, hogy erre teszi fel az életét?

- A szüleim nem muzikusok, ezért számomra nem volt olyan magától értetődő, hogy zongorista leszek. Úgy tizenegy-tizenkét évesen döntöttem a zene és a zongora mellett, pedig rengeteg minden érdekelt és érdekel a mai napig. A mozdonyvezetés például azóta sem hagy nyugodni, meg a csillagászat, a színészet, a filozófia, bár ezt pótoltam valamennyire, mert mindig is sokat olvastam. Végül úgy alakult, hogy a zongorázásban ezeket mind egyesíteni tudom, lehetek színész, sőt, bizonyos darabok-

ban még mozdonyvezető is ... A zenében tényleg mindent meg lehet találni, ami körülvesz bennünket. A zene csupa-csupa élet, hiszen mi alkotjuk, emberek.

- És szépen, szabályosan alakult minden a folytatást illetően?

- Ha szabályosan alakul, Kecskeméten maradok, és ott járok a konzervatóriumba. Az első zongoratanárnőm, Katonáné Szabó Judit viszont egyszer felhozott meghallgatásra Budapestre későbbi tanáromhoz, Eckhardt Gáborhoz, és olyan hatással volt rám a Bartók Konzi, meg az egész város, hogy mindenképpen oda szerettem volna menni tanulni. Fel is vettek, kollégista lettem, minden nap Kelenföldről jártam be az iskolába. Az a négy év életem legnehezebb és egyben legszebb időszaka volt. És mindennap úgy jöttem el a Zeneakadémia mellett, hogy de jó lenne, ha engem egyszer ide felvonnának.

- Aztán ez is teljesült. Egyre többet koncertezett, majd nemzetközi versenyeken is részt vett.

- Én a koncerten, a színpadon érzem magam a legjobban, amikor megoszthatom az emberekkel azt, amit szeretnék. A zenei versenyeknek különös világa van, mindenütt nagyon szubjektív a megítélés, és az ember másképpen játszik, mint egy koncerten. Nekem elég határozott elképzelésem van egy-egy darabról, és ezen néha a zsűritagok is hajba kapnak. Sokszor előfordul, hogy valakinek nagyon tetszik, ahogy én – mondjuk - Beethovent játszom, egy másik zsűritagnak meg egyáltalán nem. A versenyeknél főleg azt élvezem, hogy rengeteg helyre eljuthatok, nagyon szeretek utazni, városokat felfedezni, megismerni és fényképezni. Legutóbb például New Yorkban csak pár óra szabadidőm volt, de szerencsére a sok séta mellett a város két legfontosabb múzeumát is tüzetesen végig tudtam nézni.

- Néhány fényképes útibeszámolóját én is láttam, például azt, amit az októberi Genfi Nemzetközi Zenei Versenyéről írt. Itt az egyik muzsikustársával, a csellóművész Várdai Istvánnal járt, és a beszámoló szerint a közönség visított a koncertjük után.

- Ez Pisti versenye volt, szenzációsan játszott, első díjat nyert a négyfordulós versenyen. Én azért utaztam, hogy zongorán közreműködjem. Tényleg hatalmas sikerünk volt, nemcsak bravózott a közönség a játékunk után, hanem teljes ekstázisban tombolt.

- Novemberben a Carnegie Hallban volt debütáló koncertje. Azért az nagy falat lehetett.

- Ezt a koncertet egy amerikai alapítvány szervezte, amely fiatal művészeket hív meg a fesztiválra. A teremnek tényleg fantasztikus az akusztikája, különleges érzés ott játszani, de nem nehezebb, mint máshol. A nagy falat az a műsor volt, César Franck és Beethoven műveivel.

- Milyen volt a közönség?

- Egy rendszeres koncertlátogató elit jött el. Szerintem, ha vegyes a közönség, jobban tud egyesülni a hallgatóság, még akkor is, ha egyesek leejtik a műsorfüzetet vagy köhögnek. A hasonló közönség valahogy egyszerre tud passzivitásba vonulni, ráadásul nagyon gyorsan. Mindig megérezem, ha csökken a hallgatói aktivitás. A Carnegie Hallban néha borzalmasan meg kellett dolgoznom azért, hogy fenn tudjam tartani a figyelmet, mert az emberek valószínűleg szórakozni jöttek. Ezek a művek viszont cseppet sem szórakoztatóak, aktív részvételt igényelnek a hallgatótól. Talán furcsán hangzik, de ők éppúgy alkotják a darabot, mint én, fenn a színpadon. Ha úgy érzem, lankad a koncentráció a nézőtérén, a zene veszíthet az élelenségéből. Ilyenkor azonnal váltanom kell, hogy valami mással tartsam fenn a figyelmet.

- Ennyire fontos az az energia, amit a nézőtérrel kap?

- Persze, a koncerten bármelyik pillanatban megváltozhatnak a dolgok. Engem befolyásol és inspirál, hogy kinek játszom, hogyan veszik azt, amit adok. Jó dolog folyamatosan próbálgatni, mire fogékony a közönség. Pontosan emiatt tud minden koncert más és más lenni.

- *Mi lenne a csúcs, ahová szeretne eljutni?*

- Örülnék, ha a koncertmeghívások állandósulnának, ha minél jobb helyekre hívnának, de az igazán fontos az, hogy egyáltalán játszhassem. És hogy mindig tanuljak új műveket. Elég széles a repertoárom, de annak bővítésében sohasem lehet megállás.

- *Kitől játszik a legszívesebben?*

- Egy előadóművésznek szerintem nem szerzőre kell specializálódnia, hanem saját magára. Ez nem azt jelenti, hogy minden műben magát kell mutogatnia, hanem hogy megtalálja azokat a darabokat, amelyek rezonálnak a személyiségére. Próbálok az alkatomhoz, az egyéniségemhez legjobban illő műveket választani, egy-egy szerzőn belül is. Van olyan Beethoven szonáta, amit valószínűleg sohasem én fogok a legjobban játszani, viszont a kései szonátákról igenis azt gondolom, hogy közöm van hozzájuk, rokonságot érzek velük. Beethovent különösképpen szeretem, Bachot és Schubertet, Liszt sok darabját, Brahmsot, Bartókot, César Franckot, Debussy-t és Ravelt. Sokat töröm a fejem a koncertjeim műsorán. Egy szóelőestnek szerintem nem arról kell szólania, hogy zeneművek következnek egymás után, mint a futószalagon. A programnak szervesen össze kell állnia, és a daraboknak működniük kell egymás mellett. Minden koncertműsornak más és más a dramaturgiája, sokszor címet is adok nekik, például „Búcsú a szonátától”, „A továbbélő múlt”, vagy „Másképpen ugyanaz”. Minden koncertemre ismertetőt írok a darabokról, a címválasztásról és a műsor tematikájáról.

- *A Zeneakadémia doktori iskolájában, ahová most jár, mindenfélét tanul, egyebek közt építészettörténetet és kínai nyelvet. Ilyen sok a szabadideje?*

- Szabadidőm nincs sok, de arra mindig van, amire akarom, hogy legyen. Beszélgetésre például mindig van időm – ha egy barátom felhív, hogy találkozzunk most és azonnal, csak az lehet a kizáró ok, ha külföldön vagyok. Beszélgetni, megosztani és meghallgatni, közölni és befogadni számomra a legfontosabb. Ezt élhetem meg a zenélésben is, ezért lettem zongoraművész.

Bokor Gabriella